

Vlaams
Parlement

vergadering **C66 – BRU5**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

van 27 november 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de toekomst van het Herman Teirlinckmuseum
- 323 (2013-2014)

3

■

Voorzitter: de heer Piet De Bruyn

Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de toekomst van het Herman Teirlinckmuseum - 323 (2013-2014)

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, ik wil eerst en vooral zeggen dat ik het waardeer dat ik mijn vraag om uitleg nog kan stellen, ondanks het feit dat we vandaag de beleidsbrief bespreken. Maar ik had ze toch al enige tijd geleden ingediend. Het is fijn dat de vraag is behouden.

Minister, we weten allemaal al een tijdje dat het gemeentebestuur van Beersel heeft beslist om de werking van het Herman Teirlinckmuseum vanaf 1 januari 2014 te beëindigen. Het heeft ook de intentie om het gebouw te verkopen en om zelfs een andere bestemming te geven aan de grond waarop dat gebouw staat.

Door vragen die ik eerder stelde aan minister Schauvliege, is duidelijk geworden dat de collectie waarschijnlijk zal kunnen samenblijven. Het Letterenhuis in Antwerpen, dat al voor een deel eigenaar is van de collectie, overlegt hierover met de gemeente Beersel. Wat het gebouw betreft, gaf de Vlaamse minister van Cultuur aan dat u de procedure hebt opgestart voor een onderzoek naar de erfgoedwaarde van de museumsite en naar eventuele beschermingsmaatregelen die daarbij kunnen worden genomen. Het adviescomité voor het Herman Teirlinckhuis zag een belangrijke rol weggelegd voor het FeliXart Museum, het vroegere Felix De Boeckmuseum. Er wordt overlegd met alle mogelijke betrokken partijen, onder meer met vzw 'de Rand', die blijkbaar werd gevraagd om het dossier te trekken.

Herman Teirlinck speelde een bijzonder belangrijke rol in de opgang van literatuur in Vlaanderen en ontving als eerste de Grote Prijs der Nederlandse Letteren. Het huis heeft dan ook een symbolische betekenis voor het gehele Vlaamse kunst- en cultuurleven. Niet alleen bevindt het zich in de Vlaamse Rand rond Brussel, waar de Vlaamse Regering via onder andere vzw 'de Rand' sterk inzet op het behoud van het Nederlandstalige karakter van de streek, het is ook gelegen in Beersel, dat deel uitmaakt van de zuidwestrand. Dat gebied verdient volgens de minister bijkomende aandacht, zeker ook op het vlak van culturele infrastructuur.

Minister, wat houdt het onderzoek naar de erfgoedwaarde in? In welke timing is er voorzien? Is er al een resultaat gekend? Welke bestemming moet het huis volgens u krijgen? Moet de collectie volgens u een onderkomen vinden in de Vlaamse Rand? Hoe staat u tegenover het voorstel van het adviescomité voor het Herman Teirlinckhuis om het onder te brengen in het FelixArt Museum? Wat houdt de opdracht van vzw 'de Rand' met betrekking tot het Herman Teirlinckmuseum precies in? Welke middelen plaatst u daartegenover?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Het onderzoek naar de erfgoedwaarde behelst literatuuronderzoek, een kort archiefonderzoek, een bezoek ter plaatse en de toets van het monument aan de erfgoedwaarden, zoals die zijn opgenomen in het Monumentendecreet van 1976.

Mijn administratie heeft de erfgoedwaarde geëvalueerd en is tot de volgende conclusie gekomen: "Villa Teirlinck is een doorsnee villa uit de jaren 1930 zonder noemenswaardige architecturale erfgoedkenmerken. Het enige decoratieve element, zowel wat interieur als exterieur betreft, zijn de niet-gesigneerde geschilderde taferelen uit het boek van Reinaart de Vos in het inkomportaal, deels beschadigd. Tevens zijn er geen cultuurgoederen die integrerend deel uitmaken van de woonst. Bovendien zijn grond en huis nooit eigendom

geweest van de heer Teirlinck. De woning te Linkebeek, zoals ook de gesloopte woning te Sint-Idesbald, is zowel op conceptueel als op architecturaal vlak van een veel hogere kwaliteit, en is ook om die reden beschermenswaardig geacht en voorgedragen voor bescherming. Voorstel van beslissing: de woning van Herman Teirlinck te Beersel heeft ongetwijfeld een historische en socio-culturele waarde voor de gemeente Beersel, maar komt niet voor een bescherming op Vlaams niveau in aanmerking.”

Het agentschap verwijst naar twee andere woningen waar Herman Teirlinck heeft gewoond. De eerste woning, aan het Koekoekpad 21 in Linkebeek, zou Teirlinck zelf ontworpen hebben. Hij zou daarbij sterk beïnvloed zijn door architect Henry Van de Velde, die er ook het glas-in-lood ontworpen zou hebben. Deze woning zal begin 2014 voor bescherming worden voorgedragen. Na zijn verblijf in Linkebeek is Teirlinck in Sint-Idesbald gaan wonen. Ook dat was een zeer waardevolle woning, gelegen aan de Dumontlaan, in de bekende wijk, die op zijn geheel beschermd is. De modernistische dubbelvilla, voor Teirlinck en de kunstschilder Karel Maes, was gebouwd naar een ontwerp van Victor Bourgeois. Die woning is jammer genoeg in 1989 gesloopt.

De architecturale waarde van het huis in Beersel is volgens het agentschap niet van dien aard om tot bescherming over te gaan. Ikzelf ben sterk geraakt door de grote socioculturele waarde van het gebouw, de historische waarde, en ook de Vlaamse betekenis van Teirlinck, die samen met Streuvels opgekomen is voor de taalgrens.

Ik heb, nadat mijn agentschap gezegd had dat er geen bescherming zou komen, toch nog het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen gevraagd, wijzend op het aspect van de socioculturele en historische waarde. Dat is in principe echter geen reden om tot bescherming over te gaan. Het is niet omdat iemand van historisch of sociocultureel belang in een bepaalde woning heeft gewoond, dat die woning volgens de criteria van het decreet Onroerend Erfgoed in aanmerking komt voor bescherming. Maar hier zie ik toch een uitzonderlijk belangrijke betekenis die aan die woning gehecht wordt. Ik wacht nog op het advies van de Koninklijke Commissie en zal daarna een beslissing kunnen nemen.

De woning is nu eigendom van de gemeente. Er zijn theoretisch enkele opties mogelijk. Het zou een museum kunnen zijn. Het zou ook een schrijvershuis kunnen zijn, waar schrijvers in residentie verblijven. Theoretisch kan het ook een toeristisch onthaal zijn, maar dat lijkt mij weinig interessant, gelet op de ligging en op het feit dat in Beersel nog maar net een zeer grote investering is gebeurd in het Lambiekcentrum, om een prachtig toeristisch onthaalcentrum te creëren. Het zou me niet normaal lijken dat een gemeente als Beersel nog een tweede onthaalcentrum zou uitbouwen.

U vroeg of de collectie een onderkomen moet vinden in de Vlaamse Rand. Dat is in de eerste plaats een aangelegenheid waar mijn collega Schauvliege voor bevoegd is. Ik verneem dat de huidige collectie van het Teirlinckhuis voornamelijk uit replica's bestaat. Het voorstel van collega Schauvliege om de collectie te laten beheren door het Letterenhuis en tevens het burgerlijk archief aan het huis door te geven, lijkt mij een goede optie. Zo kunnen we er zeker van zijn dat niets van de collectie verloren gaat.

Naar aanleiding van de brief van het adviescomité voor het Herman Teirlinckhuis heb ik op 12 november een overleg georganiseerd, waarop het kabinet-Schauvliege en de provincie Vlaams-Brabant aanwezig waren. Mogelijke opties, zoals vermeld in de brief, waren de leidraad voor het overleg.

Volgende zaken zijn tijdens dat overleg besproken. De gemeente Beersel heeft aangegeven dat ze tot verkoop wil overgaan. Ze heeft dat trouwens ook opgenomen in haar meerjarenplan. De vzw FeliXart is geen vragende partij, maar als daarvoor de opdracht en vooral de middelen zouden worden gegeven, zien zij er wel iets in om daar een bestemming

aan te geven. De provincie Vlaams-Brabant zegt geen middelen te hebben om het huis aan te kopen.

Wat collega Schauvliege betreft, is het dubbel: bij Cultuur zijn er geen middelen om tot aankoop over te gaan, maar er is aan de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) gevraagd om te kijken of, naast de aankoop van de gronden voor een groenzone, eventueel ook de aankoop van de woning in aanmerking komt. Dat is natuurlijk minder prioritair voor de VLM, aangezien die in de eerste plaats interesse heeft voor de groenzones. Maar het is ook elders al gebeurd dat men een zone koopt, bijvoorbeeld een park, met een kasteel of woning erbij. Dat wordt nu onderzocht door de VLM.

Regionaal Landschap heeft geen middelen tot aankoop, maar is wel bereid om de groenzone in te richten. Cultuur heeft geen middelen om tot aankoop over te gaan. Het is ook evident dat er vanuit Toerisme of Erfgoed geen middelen zijn om dat te doen. Wij zetten met Toerisme in op drie grote poorten: Gaasbeek, Meise en Tervuren. Daarnaast zijn er kleinere centra, zoals dat in Beersel, dat ook zwaar gesubsidieerd is.

De vzw 'de Rand' heeft in dezen geen opdracht gekregen. De kerntaken van de vzw zijn gericht op de zes faciliteitengemeenten, met vanaf 2014 bijkomend een uitwerking voor het lokale jeugd- en sportbeleid en ondersteuning van de bibliotheken in de faciliteitengemeenten, en vanaf 2013 ook het Gordelfestival.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Wat ik vandaag nieuw heb vernomen, is dat het huis in Linkebeek in 2014 op de lijst van beschermd erfgoed zal komen.

Ik heb voorlopig geen bijkomende vragen. Ik kan enkel mijn pleidooi herhalen om in ieder geval te trachten het huis te vrijwaren. Onder wiens bevoegdheid dat dan moet gebeuren, is op dit moment minder belangrijk. Ik begrijp de afwegingen die u maakt met betrekking tot Toerisme en kan u daarin volgen. De piste die u naar voren schuift rond de VLM, lijkt mij plausibel. We zullen het dossier op de voet blijven volgen, om de verdere evoluties ervan te kennen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■